

(ЮНЕСКО, ОЕСР), урядами США, Канаді та Великій Британії, зокрема як сукупність природних задатків і здібностей (інтелектуальних, специфічних академічних, технічно-конструкторських, музично-артистичних, художніх, спортивних, креативних і лідерських), що проявляються у високих досягненнях, та наявність потенціалу до таких досягнень.

Також зауважимо, що спільним у досліджуваних зарубіжних країнах є те, що пріоритетом державної освітньої політики щодо підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді є врахування індивідуальних освітніх потреб та здібностей *кожної* (курсив наш – М.Б.) дитини, незалежно від її походження, соціально-економічного статусу родини чи обмежених можливостей, які досить часто супроводжують обдарованість. Причому під урахуванням індивідуальних потреб і здібностей у даному випадку маються на увазі конкретні дії, що передбачають раннє виявлення обдарованих учнів на основі низки багатокритеріальних тестів та складання індивідуальних освітніх планів, у яких окреслено індивідуальні особливості й потреби кожної дитини, а також конкретні заходи щодо їх задоволення.

Ключові слова: обдаровані школярі, освіта обдарованих школярів, зарубіжний досвід, нормативно-правовий аспект освіти обдарованих школярів.

КОМПЕТЕНТІСНА ОРІЄНТАЦІЯ ЗМІСТУ ШКІЛЬНОГО ПІДРУЧНИКА З МАТЕМАТИКИ РІВНЯ СТАНДАРТУ

**Михайло Бурда, д.пед.н., проф.,
дійсний член (академік) НАПН України**
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Мета дослідження – з'ясувати дидактичні і методичні вимоги до відбору змісту підручника з математики рівня стандарту, дотримання яких забезпечить ефективне формування математичної і ключових компетентностей.

Основні результати дослідження. Встановлено, що успішне набуття компетентностей потребує посилення прикладної спрямованості підручника математики, яка забезпечить достатність знань, умінь і навиків

для успішного використання їх як при вивченні теоретичного матеріалу, розв'язанні математичних задач та задач практичного змісту, так і для оволодіння іншими предметами в процесі навчання.

Визначено дидактичні і методичні вимоги до відбору навчального матеріалу, дотримання яких забезпечить його прикладну спрямованість: соціальна ефективність змісту (розширення функцій освіти: власне математична освіта, освіта за допомогою математики та спеціалізуюча — як елемент професійної підготовки); пріоритет розвивальної функції навчання (зміст навчального матеріалу має забезпечувати не екстенсивне, а інтенсивне навчання і самонавчання учнів, засвоєння не лише готових знань, а й способів міркувань, які застосовуються в математиці, використання образно-чуттєвого, естетичного, художньо-графічного, емоційно-ціннісного потенціалу математики); диференційована реалізованість (за змістом навчального матеріалу та рівнями вимог до математичної підготовки учнів; модульний принцип (курс математики включає дві частини — інваріантну і варіативну); інтеграція змісту (введення узагальнюючих понять сучасної математики, посилення зв'язків між алгеброю і геометрією, планіметрією і стереометрією); забезпечення фундаменталізації та інтеграції змісту, що сприятиме цілісності, узагальненості, практичній значущості знань; збагачення не лише суто математичного, а й загальнокультурного потенціалу школярів; поєднання неперервної і дискретної математики; застосування методу математичного моделювання як ефективного засобу реалізації міжпредметних зв'язків; дотримання етапів пізнання; систематичне використання історичного матеріалу; забезпечення адекватності мисленних образів практичному досвіду (правильне абстрагування від властивостей реальних предметів, забезпечення мисленних переходів від предметів до відповідних наочних образів, і навпаки); відповідність змісту особливостям теоретичних та емпіричних узагальнень в навчальній діяльності учнів; поєднання логічної строгості і наочності.

Висновок. Дотримання наведених вимог та шляхів їх реалізації забезпечує прикладну спрямованість змісту підручників і покращує тим самим набуття учнями математичної та ключових компетентностей.

ENGLISH TEXTBOOKS FOR THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

Ключові слова: математика, підручник, вимоги, компетентності.